

Za gospodarje

Maribor, dne 17. februarja 1937.

Kako pridem do premoženja, do blagostanja, do lastnega doma?

To vprašanje vsakogar, kdor misli na svojo in na bodočnost svoje družine, večkrat zaposluje. Kakor vsak napredek, tako je tudi pot materijelnega blagostanja pot resnega dela, vztrajnosti in premissiženosti. Propaganda štednje, ki jo nahajamo v zadnjih časih prav pogosto v javnem življenju, ni nikaka samo lepa beseda. Nasvet k štednji je eden najboljših nasvetov, ki ga zamoremo dati vsakomur.

Da pokažemo, kake ugodnosti in naravnost neverjetne številke nam daje vztrajna štednja, navajamo nekaj primerov, kako postuje Mestna hranilnica Maribor v svojem vložnem oddelku. Če začnejo starši ob rojstvu otroka polagati vsak mesec v Mestno hranilnico mariborsko po 100 Din in se dogovorijo za 5%no obrestovanje, dobi otrok, ko dopolni 21. leto starosti, iz Mestne hranilnice znesek 44.023.98 Din. Ko dobi 21letni mladenič ali mladenka službo in prične štediti, tako da vložil vsak mesec v Mestno hranilnico mariborsko 100 Din, in nadaljuje to štednjo do svojega 60. leta, dobi po preteku te dobe iz hranilnice znesek Din 140.622.11.

Kdor pa ima boljše dohodke in zamore vlagati mesečno po 500 Din ter si hoče prihraniti znesek 100.000 Din, bo vložil v Mestno hranilnico mariborsko vsak mesec 500 Din, bo ob 5% obrestovanju dosegel znesek 100.000 Din v 12 letih 2 mesecih ter 15 dneh štednje.

Ti primeri naj služijo kot zgled, kako je mogoče z vztrajno štednjo priti do blagostanja, oziroma do premoženja, ki ga na večer svojega življenja lahko uporabljamo.

Varčujte in nalagajte svoje prihranke v domači mestni zavod, v

Mestno hranilnico v Mariboru,

ki sprejema hranilne vloge že od 10 Din naprej.

Gnojenje sadnega drevja.

Gnojenje sadnega drevja je pri nas pogosto nezadostno. Ljudje se dovolj ne zanimajo, da bi drevju gnojili, ampak samo od drevja pričakujejo, kar bi prodali in dobili denar. Kako pa naj drevje rodi, če je bilo gnojeno le takrat, ko ga je dotičnik posadil, potem pa je bilo pozabljeno in obojeno na življenje in smrt! Pomislimo, da bi lahko z rednim gnojenjem dosegli mnogo večje dohodka. Mnogi prepuščajo drevje usodi, češ, naj le samo rodi, kolikor mora. Nekateri skoro nič ne gnojijo. Drugi gnojijo samo okrog debla in tako gnojenje ne pomeni zopet nič. To gnojenje je zato ničevno, ker drevje ima koreninice na koncu svojih korenin, ki lahko vsrkavajo hrano, takolimenovane lasne koreninice.

Najbolje je, da gnoj spravimo v zemljo in ga ne pustimo zgoraj na površju, da pride bolj koreninam v bližino in lahko bolje učinkuje. Boljše je to tudi radi tega, ker se gnoj na zraku izsuši in tako preostane samo listje ali slama, s čimer pač živini nastiljamo. Od tega ima malo koristi sadno drevje. Gnoj, določen za gnojenje sadnega drevja, raztrosimo v gotovih progah. Ko smo ga raztrosili, ga spravimo v zemljo (lopativno) približno 15—20 cm globoko ali tudi manj in ga pokrijemo z zemljo.

Dobro je tudi gnojiti sadnemu drevju in travi skupaj, toda takrat je treba dati večje količine gnoja, da zadošča za drevje in travo pod sadnim drevjem. Ne smemo pozabiti, da bo prej prišla trava na svoj račun, kakor pa sadno drevje. Lahko bi tudi gnojili z gnojnico, ki jo naši kmetje imajo na razpolago; nedostatek je v tem, da ji je preveč izhlapelo dušika, ker nimajo gnojničnih jam, katere bi bile potrebne. Poznam posestnika, ki ima gnojnično jamo. Napraviti si je dal žlebove okrog in okrog hleva in deževnica se steka v gnojnično jamo. Tako ravnanje ni pravilno. Ko je jama polna gnojnice, jo zvozi ven v sadovnjak, odmaši sod in jo

spusti v grabo. Ali je prišlo drevje na svoj račun? Ni moglo priti že zaradi tega ne, ker tisto ni gnojnica, ampak skoraj voda, ki je bila spuščena samo na površje. Zaleglo bi mnogo več, če bi napravili okrog drevja tako, kot se razteza v zraku krona, okrog in okrog luknje, ki bi naj bile globoke do 25 cm. Dobro bi bilo, ako bi primešali gnojnici nekaj pepela, ki vsebuje precej fosforja, kateri vpliva na dober razvoj sadežev. Dodali bi lahko na 100 l gnojnice približno 1—2 kg lesnega pepela. Dobro je tudi to, da naši kmetje ne kurijo s premogom, ker je tak pepel manj vreden za gnojenje.

Sadjarji, privoščite drevju gnoja in tudi gnojnice, da bo rodilo lepo sadje, ki bo kakovostno kolikor mogoče prvovrstno.

Delovanje Kmečke zveze.

(Dopis iz Smartna pri Slovenjgradcu.)

Kmečki pokret se pri nas naglo vrši. Naši kmečki ljudje se resno zavedajo, da je njihova edina rešitev iz današnjih težkih časov le v močno organizirani kmečki organizaciji, to je v Kmečki zvezi. — Dne 29. junija 1936 smo tudi pri nas ustanovili krajevno Kmečko zvezo za župnijo Smartna pri Slovenjgradcu. Odbor z g. Mrzel Josipom kot načelnikom je zelo delaven in agilen in lahko že sedaj z zadovoljtvom pogleda nazaj na že dosežene uspehe.

Na praznik Novega leta 1937 smo priredili proslavo 20. letnice smrti dr. Janeza Ev. Kreka, ustanovitelja stanovskih organizacij, združeno z vprizoritvijo igre »Zagorski zvonovi«. Tako smo dobili nekaj denarnih sredstev, da smo lahko pripevali k nabavi koruze, katero smo v januarju naredili za kmete, ki jim je točkalansko leto uničila vse pridelke tako, da nimajo sploh nič živeža doma in morajo vse kupovati.

Da imajo naši ljudje tudi smisel za stanovsko in strokovno izobrazbo, je pokazal tečaj, katerega smo v januarju priredili. Tečaj je trajal od 18 do 31. januarja t. l. vsak dan 4 ure. Povprečna udeležba na dan je bila 45 ljudi. Predavalo se je o živinoreji, poljedelstvu, travništvu, sadjarstvu, gozdarstvu, svinjereji, kokošjereji, higijeni, davčnih zadevah, pravnih nasvetih, mlekarstvu, izobrazbi kmečke mladine, kmečkem spisju, o kmečki mladini in

cerkvi, živinozdravstvu. Na programu smo imeli še zadružništvo, a je vsled nepredvidenih zaprek moralo odpasti. Da pa smo mogli tečaj v tako velikem obsegu organizirati, se moramo predvsem zahvaliti g. nadžupniku Somreku, kateri nam je dal na razpolago prostore. Zahvaliti se moramo tudi g. Jožefu Rotovniku, veleposesniku v Legnu, ki nam je naklonil drva za kurjavo. Največ žrtev za tečaj je pa doprinesel naš g. sreski kmetijski referent Stropnik Ivan, kateri je imel celo vrsto predavanj. Istotako se na tem mestu zahvaljujemo vsem ostalim gg. predavateljem, kateri so na tečaju sodelovali in s tem pokazali svojo željo, da se kmečki ljudje izobrazujejo, da se bodo znali boriti za pravice, katere jim po vseh božjih zakonih pripadajo.

Pri nas velja geslo: Kmetje, organizirajte se v Kmečki zvezi, ker to je vaša edina stanovska organizacija, katera se bori za vaše pravice!

Ljudski pravnik.

Izplačevanje novih vlog. — Z. F. D. — Meseca septembra 1932 ste vložili večjo vsoto denarja v denarni zavod, čigar načelnik Vam je izjavil, da vlogo lahko vsak čas dvignete. Vzlic tej obljubi pa Vam noče izplačati cele vloge. Vprašate, kaj naj storite, da dobite ves denar izplačan. — Ako denarni zavod ni zaprosil za zaščito, ga lahko tožite na plačilo ostanka vloge. Ako pa je prosil za zaščito, tedaj je v zadevni uredbi določeno, katere vloge se smatrajo kot nove in kako se izplačujejo vloge, vložene pred dotičnim datumom, po katerem uredba določa nove, odnosno stare vloge. V vsakem slučaju pa je tožba najslabša pot, da pridete do denarja, ker tam zaslužijo le odvetniki, vi pa se morate zadovoljiti le z obroki, ki jih sicer tudi dosežete.

Tožba radi izkopanja jarkov na potu. — L. M. v M. — Vaš sosed uporablja navzlic temu, da mu je na razpolago občinska cesta, še neko drugo pot, pri čemur pa deloma vozi po Vašem zemljišču. Radi tega ste mu izkopali jarke na potu in vprašate, ali Vas on radi tega lahko toži. — Tožbo radi motenja posesti bi sosed lahko naperil zoper Vas, ako je vsaj 30 dni uporabljal pot brez sile, očitno in ne da bi bil Vas za to prosil. V tem slučaju

bi s posestno tožbo on uspel. Vi pa ga lahko tožite s takozvano negatorijsko tožbo na priznanje, da mu ne pritiče pravica voziti po Vašem svetu in boste s to tožbo uspeli, ako sosed še ne vozi 30 let po predmetnem potu — odtodno po Vašem zemljišču, pri čemur se pa v to dobo tudi vsteje čas vožnje njegovih posestnih prednikov.

Sadno drevje ob meji sosedovega vinograda. — Isti. — Vprašate, ali smete saditi na meji sosedovega vinograda sadno drevje. — Odgovor najdete v »Ljudskem pravniku« z dne 16. 12. 1935.

Pomotno dvakratno plačilo istega dolga. — Z. M. v S. — Leta 1931 ste bili obsojeni plačati neki osebi 237 Din. Ta znesek si je leto pozneje zastopnik dotične osebe odtegnil ob priliki razdelitve izkupička nekega posestva, na katerem ste imeli Vi vknjiženo neko svojo terjatev. Lani pa je Vaš upnik vzlic temu zarubil neko drugo Vašo terjatev. Šli ste k odvetniku ter mu naročili, naj poizve, koliko je Vaš upnik že dobil ob priliki razdelitve izkupička gori omenjenega posestva in naj potem dotični znesek odračuna. Ta nalog ste dali pravzaprav odvetnikovemu namestniku, ki pa je baje pozabil opozoriti svojega šefa na to, da je Vaš upnik že dobil nekaj izplačanega in je radi tega šef celo terjatev še enkrat plačal. Plačal je ni sicer upniku samemu, marveč upnikovemu očetu, kateremu je upnik svojo že plačano terjatev zoper Vas odstopil. Vi ste sicer tožili dotičnega očeta na vrnitev pomotoma mu izplačanega zneska, vendar pa ste tožbo izgubili. Sedaj vprašate, kaj naj storite. — Žalibog ste zamudili vložiti zoper sodbo priziv. Sodba je namreč zgrešena in bi moral po § 1431 občnega drž. zak. oče vrniti znesek, ki ga je sprejel kot plačilo dolga le vsled Vaše, odtodno Vašega zastopnika zmote. Pri tem je vseeno, ali je zmota opravičljiva ali ne, kajti jasno je, da niste hoteli denarja upnikovemu očetu podariti. Sedaj, ko je sodba pravomočna, ne morete zoper dotičnega očeta ničesar več ukreniti pravnim putem. Lahko bi tožili Vašega odvetnika na povračilo odškodnine, ker on odgovarja za svoje uslužbence, ako mu slednji pozabijo kaj povedati, kakor je bilo v Vašem slučaju. — Nadalje vprašate, ali ni navedeni upnikov oče zagrešil goljufijo, ko je vedel, da je dolg že

plačan, pa si ga je vzlic temu pustil še enkrat izplačati od Vašega odvetnika. To dejanje res zelo diši po goljufiji, ali vsaj po utaji in bi bilo na mestu, da napravite kazensko prijavo pri orožnikih ali pa na sresko sodišče, pri čemur pa navajajte le stvarne okoliščine brez kake kritike, odtodno očitkov goljufije in podobnega. V prijavi navedite, da se kazenskemu postopanju pridružujete kot zasebni udeleženec z zneskom, s katerim ste oškodovani.

Občina noče preslica dati potrdila, da je kmet. — J. Ž. — Pritožujete se, da Vam občina noče izdati potrdila, da ste zaščiten kmet, čeprav ste posestnik in sedaj brezposeln rudar. Občina Vam mora v 14 dneh izdati potrdilo, da ste kmet, ali pa izdati sklep, da Vam prošno odbije ter navesti zadevne razloge. Ako občina ne stori ne enega in ne drugega, se pritožite na sresko načelstvo. Izdana potrdila ima preizkusiti — ako kdo to zahteva — sodišče.

Boljše gmotno stanje upnika ne utemeljuje znižanja njegove terjatve. — Isti. — Pravite, da dolgujete nek znesek sosedu, ki je v boljših gmotnih odnosih kot Vi. Vprašate, ali vzlic temu, da Vam ne bi pritakala lastnost zaščitenega kmeta, lahko dosežete znižanje Vašega dolga. — Zakon ne predvideva znižanje dolga v slučaju, da je upnik boljše gmotno situiran kot nezaščiten dolžnik. Le v slučaju, ako upnik nima svoje imovine, niti drugih dohodkov za nujno vzdrževanje, tedaj se njegov dolžnik ne more sklicevati na zaščito, ako upnik pri sodišču zahteva, da se ugotovi njegova (upnikova) siromašnost.

Omejičenje. — Isti. — Pritožujete se, da Vam dva sosedla silita vedno bolj na Vaš svet, ko obirata sadje in kosita travo. Glede enega mejnika ste se že dali pogovoriti, da se je prestavil v Vašo škodo, češ, da niste nikogar imeli, ki Vam bi bil dal dober nasvet. Vprašate, kako se naj ubranite nadaljnjih krivic. — Ako za mejo točno veste in je meja tudi spoznatna, tedaj se lahko branite zoper posego sosedov v Vašo posest s tožbo radi motenja posesti, ali pa, ker je bolj učinkovito, na takozvano negativno tožbo. Ako pa so mejniki tako poškodovani, da bi utegnili postati povsem nespoznavni, ali pa meje v obče ni mogoče več spoznati, ali pa so res

sporni, lahko predlagate, naj Vam sodišče mejo obnovi ali popravi.

Plačilo stroškov omejičenja. — Isti. — Stroške omejičenja trpijo stranke po meri svojih meja. Tisti, ki je predlagal ureditev meje, trpi sam stroške postopka, če razprava pokaže, da obnovitev ali poprava ni bila potrebna, ker je bila meja zadostno spoznavna, ali ker so bili ostali deležniki voljni, da se izvensodno postavijo mejniki. Kdor si najame v nespor- nem postopku zastopnika, ga mora v vsakem slučaju sam plačati. Če je bil postopek povzročen z motenjem mirne posesti — kar bo v Vašem slučaju — sme sodišče izreči, naj trpi stroške postopka do- cela ali deloma stranka, ki je spor povzročila.

Izplačevanje starih vlog (dedščin). — E. D. v S. — Oče je naložil Vašo dedščino v posojilnico, ki Vam ničesar ne izplača. Dedščina v tem slučaju ni zaščitena in Vam jo posojilnica, ako ji je dovoljena zaščita, dolžna izplačati le zneske, določene v zadevni uredbi.

Nezadovoljnost s posledki zapuščinske razprave. — A. L. v V. — Od tasta ste prevzeli posestvo z obvezo izplačevati mu gotove zneske, pri čemur bi naj v slučaju, ako tast vse zneske ne bi dobil izplačane, pripade ostanek dedičem. Razen tega je za dediče ostal še poseben znesek. Tast je pred kratkim umrl. Pred smrtjo sicer ni dvignil vseh zneskov, h katerim je bil upravičen, a ker je bil delj časa bo- lehen in ste mu Vi ter Vaša žena poma- gala na razne načine, Vam je priznal s posebno pobotnico sprejem zneska 10.000 Din, katerih mu niste izplačali v gotovini, marveč le s postrežbo in drugo pomočjo. Pred smrtjo Vam je naročil, naj plačate več sv. maš, pogreb, sedmino ter mu po- stavite nagrobni spomenik. Pri zapuščin- ski razpravi pa so dediči spodbijali ve- ljavnost gori omenjene pobotnice, niso hoteli priznati višino stroškov in razna pota. Vprašate, kaj Vam je storiti. — Ako ob priliki zapuščinske razprave niste sklenili z dediči kaknega posebnega dogo- vora in se zavezali izplačati gotove znes- ke, tedaj nimajo zoper Vas vzlic prisojil- ne listine izvršilnega naslova. Morajo Vas tožiti na izplačilo zneskov, ki jih zahte- vajo. V pravdi se boste izkazali s pobot- nico in bo pravdno sodišče odločilo njeno veljavnost. Notarskega zapisa Vam ni

treba in je pobotnica lahko tudi brez nje- ga veljavna. Ako Vam je zet naročil pla- čilo sedmine in ste Vi plačali se krajevno običajno sedmino, Vam bodo morali de- diči priznati zadevno plačilo. Plačila za postrežbo najbrže ne boste mogli doseči, ako Vam je tast — kot sami omenjate — itak priznal 10.000 Din kot poplačilo nje- gove oskrbe v bolezni. Običajno namreč zet in hčerka ne moreta zahtevati, da se jim plača osebni trud za očeta, odnosno tasta. Kaka posebna pota pa si smete za- računati. — Za odstot terjatve ni potre- ben notarski zapis.

Tržna poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto 13. februarja so pripeljali 135 ko- madov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 10—12 Din, slanina 12—13 Din, Kmetje so pripeljali 10 voz sena 35—42 Din, 5 slame 25, 15 vozov krompirja 0.75 do 1.50, 30 vreč čebule 1—2, česen 4—8, zelje 1—4, kisló zelje 3, kislá repa 2, ra- dič 1 kg 10—12. Jabolke 4—8, hruške 4—8, suhe slive 7—9, celi orehi 7—8, luščeni 20—22. Žitne cene s oostale od zadnjíc ne- izpremenjene. Smetana 8—10, mleko 1.50 do 2, sirovo maslo 18—20, čajno 24—28, jajca 0.50—0.75. Na trgu je bilo 210 ko- koši 18—25, 266 piščancev 25—50, 5 pu- ranov 35—60— 8 domačih zajcev 10—30 D.

Mariborski živinski sejem 9. febr. 1937, Na ta sejem je bilo prignanih 6 konj, 9 bikov, 160 volov. 309 krav in 11 telet, skupaj 495 komadov. Cene so bile slede- če: debeli voli 3.60—4.10 Din, poldebeli voli 3.25—4 Din, plemenski voli 3.20—3.60 Din, bikí za klanje 3.10—3.40 Din, glavne krave debele 3—3.75 Din, plemen- ske krave 2.80—3.50 Din, krave klobasa- rice 2—2.2.15 Din, molzne krave 3.10—3.30 Din, breje krave 2.75—3.20 Din, mla- da živina 3.60—4.50 Din, teleta 4.50—6 Din za 1 kg žive teže. Prodanih je bilo 263 komadov.

Mariborski svinjski sejem 12. II. 1937. Mladi prašiči 7—9 tednov stari 125—155 Din, 3—4 mesece 160—225, 5—7 mesecev 285—360, 1 leto 900—1000. Cena za 1 kg žive teže 5.50—7, mrtve teže 8—11.50 D.

Mesne cene v Mariboru: volovsko meso I. vrste kg 10—12 Din, II. vrste 8—10, meso od bikov, krav, telic 5—8, telečje meso I. vrste 10—12 Din, II. vrste 8—10 Din, sveže svinjsko meso 10—14 Din,